

Лазарева Вікторія
викладач вищої категорії
спеціальних економічних дисциплін
Снятинський коледж
Подільського державного аграрно- технічного університету
м. Снятин, Україна
Миронюк Марія
викладач вищої категорії
спеціальних економічних дисциплін
Снятинський коледж
Подільського державного аграрно- технічного університету
м. Снятин, Україна
Victoria Lazareva
teacher of the highest category
special economic disciplines
Sniatyn College of Podolsk State Agrarian Technical University
Sniatyn, Ukraine
Maria Myronyuk
teacher of the highest category
special economic disciplines
Sniatyn College of Podolsk State Agrarian Technical University
Sniatyn, Ukraine

**РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ
THE ROLE AND POTENTIAL OF DOMESTIC ENTREPRENEURSHIP IN THE
DEVELOPMENT OF AN ECONOMICALLY SUSTAINABLE STATE**

У сучасних умовах нестабільного економічного середовища все більш актуалізуються питання пошуку ефективних способів забезпечення стабільної, результативної та прибуткової діяльності господарюючих суб'єктів. Раціональне та ефективне використання матеріальних, виробничих, трудових та інших ресурсів, пошук нових можливостей, своєчасні управлінські рішення визначають перевагу підприємства над конкурентами та стрімкий економічний розвиток. Саме потенціал як інтегрована сукупність можливостей, здібностей, ресурсів та засобів набуває вагомого значення у процесах підвищення результативності функціонування вітчизняних підприємств. Практика показує, що першочергово зазнають криз підприємства з невисоким рівнем сформованого потенціалу чи невикористаними можливостями його застосування. Все це обумовлює необхідність вивчення сутності потенціалу підприємства та його структуризації, а також аналізу його складових.

Існує декілька різних поглядів на конкретизацію змістовної основи поняття "потенціал", серед яких варто виділити кілька підходів:

- ресурсний, за яким потенціал підприємства визначається як сукупність усіх наявних внутрішніх ресурсів підприємства;
- цільовий, за яким він ототожнюється із здатністю, спроможністю чи можливістю підприємства здійснювати певну діяльність, яка б сприяла досягненню поставленої цілі шляхом виконання певних завдань;
- результатний, що розглядає потенціал підприємства як всі наявні ресурси та можливості, що використовуються для досягнення поставлених цілей;

- системний, за яким потенціал підприємства досліджується як система певних характеристик, елементів, що забезпечують досягнення поставленої мети. Цей підхід узагальнює ресурсний, цільовий та результатний через їх системне інтерпретування.

Висока динаміка зміни навколишнього середовища вітчизняних підприємств вимагає від них використання ефективної системи управління інноваційним потенціалом, що розроблений на принципах системного підходу. Така

система повинна враховувати вплив зміни навколишнього середовища підприємства та використання превентивних різноманітних методів управління.

Метою управління інноваційним потенціалом підприємства є підвищення його здатності швидко реагувати на зміни кон'юнктури ринку та зростання споживчої цінності продукції з метою максимального задоволення потреб споживачів. При цьому обсяг застосування інновацій на вітчизняних підприємствах порівняно із зарубіжними підприємствами залишається на досить низькому рівні. Необхідність реалізації інноваційних процесів та механізму управління інноваційним потенціалом зумовлена впливом підприємств на економіку в цілому.

У зв'язку з науково-технічними нововведеннями були розроблені нові підходи до дослідження науки та практики управління, такі як системний, ситуаційний, процесний та ресурсний.

Отже, необхідно провести всебічний аналіз методичних підходів до управління інноваційним потенціалом підприємства. Оскільки ситуаційний підхід виходить із системного, а ресурсний – із процесного, то аналіз повинен охоплювати два підходи, такі як системний і процесний.

Інноваційний потенціал не можна використовувати однаково ефективно для вирішення різних проблем, оскільки процес формування та подальшого розвитку інноваційного потенціалу будь-якого підприємства повинен бути заснованим на системних позиціях, проте при цьому необхідно враховувати особливості вирішуваного питання.

Зокрема, накопичений досвід організації управління інноваційною діяльністю як у нашій країні, так і в промислово розвинених країнах виявив низку істотних чинників.

Інноваційний потенціал кожного підприємства залежить від масштабів та специфіки його діяльності, а ступінь використання інноваційного потенціалу визначає його інноваційні можливості та здатність підприємства сприймати нововведення. Вагомий вплив на розвиток інноваційного потенціалу підприємства мають фактори ринкового середовища.

Найслабшою ланкою розвитку інноваційного потенціалу є відсутність ефективного механізму управління.

Проведений аналіз забезпечив виявлення основних проблем управління інноваційним потенціалом підприємства, таких як:

- брак фінансових коштів, що характеризується пошуком джерел фінансування і раціональним використанням наявних перспективних напрямів інноваційної діяльності;
- відсутність методики для комплексної оцінки інноваційного потенціалу підприємства;
- необхідність технологічного та постійного переоснащення виробництва сучасним обладнанням;
- підвищена можливість виникнення ризиків, що зумовлена високою невизначеністю результату;
- відсутність потрібної інформації про потреби ринку в інноваційній продукції;
- недосконалість мотивації персоналу та неврахування підвищеної значущості окремих фахівців;
- неефективна робота маркетингової служби.

Отже, створення ефективного механізму управління інноваційним потенціалом на підприємстві дає змогу приймати обґрунтовані рішення у сфері управління на відповідному стратегічному рівні, знижувати ризик інноваційної діяльності у результаті

впровадження комплексного оцінювання інноваційного потенціалу, підвищення ефективності використання наявних ресурсів підприємства.

Перелік використаних джерел

1. Гаркавенко Н., Вітер В., Новосільська Н. Роль держави у соціально-економічному розвитку суспільства та вирішенні проблеми бідності / Н.Гаркавенко, В.Вітер, Н.Новосільська. // Україна: аспекти праці №3-4, 2016, – С. 30-37.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://data.Worldbank.org/indicator/ NE.GDI.TOTL.ZS](http://data.Worldbank.org/indicator/NE.GDI.TOTL.ZS).
3. Ковальчук Т.Т., Ковальчук Н.П. Макроекономічні ризики: класифікаційні ознаки, способи виміру, шляхи мінімізації: моногр. – К.: Знання, 2012. – 301с.
4. Статистика науки и инвестиций: Краткий терминологический словарь/Под ред. Л.М.Гохберга.- М.: ЦИСН, 1991. - 348с.
5. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технології за 2014 рік: аналіт. довідка. – К.: Український інститут науково-технічної і економічної інформації, 2015. – 208с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/Стан розвитку науки і техніки та результативність.pdf](http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/Стан_розвитку_науки_і_техніки_та_результативність.pdf)
6. Економічна статистика/Наука, технології та інновації/Наукова та інноваційна діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

УДК 330: 65

Мазуренок Оксана

кандидат економічних наук, старший викладач
старший викладач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Грицишин Вікторія

студентка групи БМ-21
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Oksana Mazurenok

candidate of economic sciences, senior lecturer
senior lecturer departments of accounting and auditing
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Viktoriia Hrytsyshyn

Student of group BM-21
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ DEVELOPMENT OF UKRAINE'S ECONOMY DURING QUARANTINE RESTRICTIONS

На сьогоднішній день загострення ситуації із пандемією COVID-19 призвело до стагнації економічних процесів. Особливо відчутним це є у країнах, залежних від туризму, таких як Греція чи Хорватія, а також у тих державах, що залежать від переказів трудових мігрантів (серед яких Україна), які суттєво скоротилися. Слід зазначити, що економіка нашої країни досить різко реагує на падіння цін на електроносії (відбувається тенденція зростання показників розвитку економіки) та падіння цін на метал чи зерно (відбувається уповільнення